

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

В.М. Гельман

2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ ТА ЛІДЕРСТВО

підготовки магістрів
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Економіка персоналу та HR-індустрія»
спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини /
Спеціалізація С1.01 Економіка
галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

ВИКЛАДАЧ: Дашко Ірина Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор
кафедри управління персоналом і маркетингу

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри «Управління
персоналом і маркетингу»

Протокол № 1
від "25" серпня 2025 р.
В.о. завідувача кафедри

В.В. Малтиз

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
В.М. Гельман

2025 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18268>

E-mail: irina.kfznu@gmail.com

Телефон: (061)228-76-25 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: ZOOM, Telegram – за вибором викладача

Кафедра: Кафедра управління персоналом і маркетингу, просп. Соборний, 74 (5корпус ЗНУ), ауд.218-А

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «**Розвиток людських ресурсів та лідерство**» спрямована на формування та розвиток у студентів системи професійних компетентностей у сфері управління персоналом, розвитку людського потенціалу та лідерства, що забезпечує ефективну діяльність організацій в умовах соціально-економічних змін, цифрової трансформації та зростання ролі людського капіталу в сучасній економіці.

Метою дисципліни «Розвиток людських ресурсів та лідерство» є формування у студентів-магістрів цілісного уявлення про сучасні концепції розвитку людських ресурсів і лідерства, а також набуття практичних умінь і навичок щодо планування, організації та оцінювання розвитку персоналу, формування лідерського потенціалу та ефективного управління командами у професійній діяльності.

Об'єктом вивчення дисципліни є система управління людськими ресурсами в організації.

Предметом дисципліни виступають теоретичні, методичні та практичні засади розвитку людських ресурсів і лідерства в сучасних організаціях.

Динамічні зміни у соціально-економічному середовищі, поширення цифрових технологій, глобалізаційні процеси та зростання конкуренції на ринку праці зумовлюють підвищені вимоги до фахівців у сфері управління персоналом. Сучасний керівник має не лише володіти управлінськими знаннями, а й уміти розвивати людський потенціал, формувати мотиваційне середовище, підтримувати залученість працівників, сприяти розвитку лідерських якостей і ефективній командній взаємодії. Конкурентоспроможність випускника визначається його здатністю інтегрувати інструменти розвитку персоналу та лідерства у стратегію організаційного розвитку, забезпечуючи стійкість і результативність діяльності організації.

Основні **завдання** курсу «Розвиток людських ресурсів та лідерство» полягають у:

- засвоєнні студентами теоретичних основ розвитку людських ресурсів і сучасних концепцій лідерства;
- формуванні практичних умінь щодо планування та реалізації програм розвитку персоналу і лідерського потенціалу;
- розвитку навичок управління командами, мотивації працівників та формування організаційної культури;
- вихованні етичних норм, соціальної відповідальності та лідерської зрілості майбутніх фахівців.

Курс «Розвиток людських ресурсів та лідерство» спрямований на формування у студентів-магістрів системи знань, умінь і практичних навичок, необхідних для ефективного управління розвитком персоналу та формування лідерського потенціалу в сучасних організаціях. Дисципліна базується на попередньо здобутих знаннях з економіки праці, менеджменту та управління персоналом і поглиблює їх, зосереджуючись на теоретико-методологічних і практичних засадах розвитку людських ресурсів, лідерства та управління

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

командами в умовах цифрової трансформації та динамічних соціально-економічних змін.

Відповідно до структурно-логічної схеми дана навчальна дисципліна є основою для вивчення курсів «Управління людськими ресурсами та бізнес-середовище», «Міжнародне управління людськими ресурсами», «Внутрішній маркетинг та комунікації в компанії» тощо.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Нормативна	
Семестр	2 -й	2 -й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90 год.	
Лекційні заняття	14 год.	4 год.
Практичні заняття	14 год.	4 год.
Самостійна робота	62 год.	82 год.
Консультації	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18268 Понеділок, 16.00-17.00, дистанційно ZOOM Ідентифікатор конференції: 632 159 5948 Код доступу: 123456	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18268	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
СК18. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації; СК20. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх процесі управління людьми; ПРН18. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;	Репродуктивні методи: робота з навчальними та науковими матеріалами (монографії, статті, кейси з маркетингу), систематизація методів дослідження, виконання вправ і завдань за зразком. Проблемно-пошукові методи: метод проблемного викладу. Метод кейсів (розв'язання практичних ситуацій на основі кейсів).	Методи оцінювання: усне опитування, письмова перевірка, практичні роботи, тестування, розробка презентацій та ситуаційні завдання. Контрольні заходи включають поточний контроль, який здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних видів навчальної діяльності.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

ПРН 25. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.	Дискусії та мозкові штурми щодо вибору оптимальних рішень. Візуалізація результатів досліджень (презентації, таблиці, ілюстрації).	Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на практичних заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Екзамен.
---	---	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Людські ресурси як ключовий чинник розвитку організації

Тема 1. Сутність і роль людських ресурсів у сучасній економіці.

Поняття людських ресурсів і людського капіталу. Еволюція підходів до управління персоналом. Роль людських ресурсів у забезпеченні конкурентоспроможності організації. Взаємозв'язок економічного розвитку та розвитку людського потенціалу. Людські ресурси в умовах глобалізації та цифрової трансформації. Соціально-економічні аспекти розвитку персоналу. Державна політика у сфері розвитку людського капіталу в Україні.

Тема 2. Система управління розвитком людських ресурсів.

Поняття та структура системи управління людськими ресурсами. Функції та принципи розвитку персоналу. Стратегічний і операційний рівні управління людськими ресурсами. Планування потреб у персоналі та розвитку компетентностей. Організаційна культура як чинник розвитку персоналу. Академічна та професійна доброчесність у сфері управління людськими ресурсами.

Змістовий модуль 2. Теоретико-методологічні засади розвитку людських ресурсів і лідерства

Тема 3. Лідерство в системі управління людськими ресурсами.

Поняття та сутність лідерства. Основні теорії та моделі лідерства. Лідер і менеджер: спільні та відмінні риси. Лідерський потенціал і методи його оцінювання. Роль лідерства у формуванні ефективних команд. Етичні аспекти лідерської діяльності. Лідерство в умовах змін, невизначеності та криз.

Тема 4. Методологія розвитку людських ресурсів. Методи та інструменти.

Поняття методології та методики розвитку персоналу. Загальнонаукові та спеціальні методи розвитку людських ресурсів. Навчання, коучинг, менторство, наставництво як інструменти розвитку персоналу. Управління знаннями в організації. Системний підхід до розвитку людських ресурсів. Аналіз і синтез у дослідженні соціально-економічних процесів розвитку персоналу.

Змістовий модуль 3. Практика розвитку персоналу та формування лідерського потенціалу

Тема 5. Планування та оцінювання розвитку людських ресурсів.

Вибір та обґрунтування програм розвитку персоналу. Етапи розробки програм навчання і розвитку. Оцінювання потреб у розвитку компетентностей. Аналіз ефективності навчання і розвитку персоналу. Ключові показники ефективності розвитку людських ресурсів. Інвестиції в людський капітал та їх економічна доцільність.

Тема 6. Управління кар'єрою та розвиток лідерського потенціалу.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

Кар'єра та кар'єрне зростання персоналу. Моделі управління кар'єрою. Формування індивідуальних траєкторій професійного розвитку. Розвиток управлінських і лідерських компетентностей. Кадровий резерв та управління талантами. Практичне значення розвитку лідерського потенціалу для організації.

Змістовий модуль 4. Інформаційне та організаційне забезпечення розвитку людських ресурсів

Тема 7. Інформаційне забезпечення системи розвитку людських ресурсів.

Види інформації у сфері управління персоналом. Джерела кадрової та аналітичної інформації. HR-аналітика як інструмент прийняття управлінських рішень. Аналіз та інтерпретація даних про персонал. Цифрові платформи та інформаційні системи управління людськими ресурсами. Підготовка аналітичних матеріалів для управління розвитком персоналу.

Тема 8. Оцінювання результатів і комунікація у процесі розвитку персоналу.

Оцінювання результатів розвитку людських ресурсів. Звітування та презентація результатів HR-проектів. Корпоративні програми розвитку та їх впровадження. Внутрішні комунікації в системі розвитку персоналу. Академічна та професійна доброчесність у HR-діяльності. Узагальнення результатів розвитку людських ресурсів і лідерства в організації.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом д.ф.
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема 1. Сутність і роль людських ресурсів у сучасній економіці.	2	1	Тиждень 1
Практичне заняття 1	Тема 1. Сутність і роль людських ресурсів у сучасній економіці.	2	1	Тиждень 2
Самостійна робота 1	Тема 1. Сутність і роль людських ресурсів у сучасній економіці.	6	8	
Лекція 2	Тема 2. Система управління розвитком людських ресурсів.	2	1	Тиждень 3
Практичне заняття 2	Тема 2. Система управління розвитком людських ресурсів.	2	1	Тиждень 4
Самостійна робота 2	Тема 2. Система управління розвитком людських ресурсів.	6	12	
Лекція 3	Тема 3. Лідерство в системі управління людськими ресурсами.	2	1	Тиждень 5
Практичне заняття 3	Тема 3. Лідерство в системі управління людськими ресурсами.	2	1	Тиждень 6
Самостійна робота 3	Тема 3. Лідерство в системі управління людськими ресурсами.	4	10	
Лекція 4	Тема 4. Методологія розвитку людських ресурсів. Методи та інструменти.	2		Тиждень 7
Практичне заняття 4	Тема 4. Методологія розвитку людських ресурсів. Методи та інструменти.	2		Тиждень 8
Самостійна робота 4	Тема 4. Методологія розвитку людських ресурсів. Методи та інструменти.	10	10	

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

Лекція 5	Тема 5. Планування та оцінювання розвитку людських ресурсів.	2		Тиждень 9
	Тема 5. Планування та оцінювання розвитку людських ресурсів.			
Самостійна робота 5	Тема 5. Планування та оцінювання розвитку людських ресурсів.	8	10	
Лекція 6	Тема 6. Управління кар'єрою та розвиток лідерського потенціалу.	2		Тиждень 10
	Управління кар'єрою та розвиток лідерського потенціалу.			
Самостійна робота 6	Тема 6. Управління кар'єрою та розвиток лідерського потенціалу.	10	10	
Лекція 7	Тема 7. Інформаційне забезпечення системи розвитку людських ресурсів.	2		Тиждень 11
	Інформаційне забезпечення системи розвитку людських ресурсів.			
Практичне заняття 7	Тема 7. Інформаційне забезпечення системи розвитку людських ресурсів.	2		Тиждень 12
Самостійна робота 7	Тема 7. Інформаційне забезпечення наукової роботи.	8	10	
Лекція 8	Тема 8. Оцінювання результатів і комунікація у процесі розвитку персоналу.	2	1	Тиждень 13
Практичне заняття 8	Тема 8. Оцінювання результатів і комунікація у процесі розвитку персоналу.	2	1	Тиждень 14
Самостійна робота 8	Тема 8. Оцінювання результатів і комунікація у процесі розвитку персоналу.	10	12	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу	Критерії оцінювання та терміни виконання	Усього балів
Практична робота №1	Практичні завдання	Формування уявлення про наукове дослідження та його значення в маркетингу (Тема 1)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №1	Тестування №1	Тестові завдання за матеріалами теми 1	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №2	Практичні завдання	Аналіз науки як системи знань. Класифікація наук. Академічна доброчесність (Тема 2)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №2	Тестування №2	Тестові завдання за матеріалами теми 2	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №3	Практичні завдання	Організація науково-дослідної роботи в Україні. Академічна	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 –	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

		добročесність (Тема 3)	роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	
Самостійна робота №3	Тестування №3	Тестові завдання за матеріалами теми 3	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №4	Практичні завдання	Методи наукових досліджень. Системний підхід (Тема 4)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №4	Тестування №4	Тестові завдання за матеріалами теми 4	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №5	Практичні завдання	Вибір теми та етапи наукового дослідження. Аналіз ефективності досліджень (Тема 5)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №5	Тестування №5	Тестові завдання за матеріалами теми 5	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №6	Практичні завдання	Теорія і практика конкретних досліджень. Курсова, дипломна, магістерська робота (Тема 6)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №6	Тестування №6	Тестові завдання за матеріалами теми 6	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №7	Практичні завдання	Інформаційне забезпечення наукової роботи. Пошук, збір та аналіз інформації (Тема 7)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №7	Тестування №7	Тестові завдання за матеріалами теми 7	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5
Практична робота №8	Практичні завдання	Оформлення наукової роботи і передача інформації. Публікації, доповіді, дисертація (Тема 8)	Виконання практичної частини роботи оцінюється у 10 балів: 1–5 – роботу виконано з помилками; 6–9 – роботу виконано з незначними помилками; 10 – роботу виконано без помилок і звіт оформлено згідно з вимогами.	10
Самостійна робота №8	Тестування №8	Тестові завдання за матеріалами теми 8	У Moodle. Тест із 5 завдань. За правильну відповідь – 1 бал.	5

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література:

Основна:

1. Армстронг М. Управління людськими ресурсами. Практичний посібник. Київ : Вид-во «Знання», 2020. 832 с.
2. Базаров Т. Ю., Єремін Б. Л. Управління персоналом : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 560 с.
3. Дороніна М. С., Кизим М. О., Хаустова В. Є. Управління розвитком персоналу організації : навч. посіб. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 176 с.
4. Колпаков В. М., Дмитренко Г. А. Управління людськими ресурсами : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2018. 400 с.
5. Колот А. М., Герасименко О. О. Людський капітал: теорія, методологія, практика розвитку. Київ : КНЕУ, 2022. 388 с.
6. Northouse P. G. Leadership: Theory and Practice. 9th ed. Thousand Oaks : Sage Publications, 2022. 552 p.
7. Yukl G. Leadership in Organizations. 9th ed. Pearson Education, 2020. 528 p.
8. Noe R. A. Employee Training and Development. 8th ed. New York : McGraw-Hill Education, 2020. 464 p.
9. Bolden R., Gosling J., Marturano A., Dennison P. Leadership and Management Development. Oxford : Oxford University Press, 2019. 360 p.
10. Ulrich D., Brockbank W. The HR Value Proposition. Boston : Harvard Business School Press, 2018. 304 p.

Додаткова:

1. Адизес І. Ідеальний керівник: чому ним неможливо стати і що з цього випливає. Київ : Наш формат, 2020. 368 с.
2. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом: сучасні підходи та технології. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
3. Близнюк В. В., Якубенко Ю. О. Економіка праці та соціально-трудові відносини в умовах цифровізації : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 280 с.
4. Грішнова О. А., Бурлай Т. В. Людський розвиток і якість трудового життя в умовах нестабільності : монографія. Київ : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2023. 290 с.
5. Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. Київ : Знання, 2020. 254 с.
6. Дашко І. М. Нові технології роботи з персоналом в епоху цифрової економіки. Підприємництво та інновації, 2021. Вип. 21. С. 35-43
DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/21.6> URL : <https://ejournal.in.ua/index.php/journal/article/view/466>
7. Дашко І. М., Антипенко Т. В., Федірко Д. В. Особливості формування кадрового резерву підприємства у сфері мотивації персоналу. Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки: збірник наукових праць, 2023. № 3(59). С. 82-88. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2023-3-59-15> URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/3993>
8. Дашко І., Войко Л., Михайліченко Л. Засади мотивації праці персоналу підприємства.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

- Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*, 2025. № 1(65), С. 86-89. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2025-1-65-14>
URL: <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/4522>
9. Дашко І. М., Крилов Д. В., Серова В. Ю. Сучасні системи управління персоналом. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*, 2021. № 4(52). С. 121-128. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2021-4-52-22> URL : <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/issue/view/140>
 10. Дашко І. М., Михайліченко Л. В. Сучасні підходи та особливості управління персоналом в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-81> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3440/3368>
 11. Дашко І., Череп О., Лосєва Е. Мотивація розвитку цифрових навичок працівників підприємств. Теоретико-методичні засади використання цифрових технологій в Україні шляхом впровадження досвіду ЄС : колективна монографія / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Запоріжжя : видавець ФОП Мокшанов В. В., 2024. С. 37–50. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14258681>
 12. Дороніна М. С., Кизим М. О., Хаустова В. Є. Стратегічний розвиток персоналу організації в умовах трансформаційної економіки : монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. 248 с.
 13. Друкер П. Ф. Ефективний керівник. Київ : КМ-Books, 2019. 240 с.
 14. Захарчин Г. М. Мотивація персоналу в умовах інноваційного розвитку економіки. Львів : Львівська політехніка, 2017. 296 с.
 15. Колот А. М., Герасименко О. О. Управління людським капіталом в умовах цифрової економіки та воєнних викликів. Київ : КНЕУ, 2022. 356 с.
 16. Колот А. М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання. Київ : КНЕУ, 2018. 404 с.
 17. Малтиз В. В., Дашко І. М., Колобердянко І. В. Управління персоналом на засадах інноваційних підходів *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*, 2024. № 3(63) С. 100-103. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2024-3-63-15> URL: <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/issue/view/210>
 18. Мармаза О. І. Лідерство в менеджменті: теорія та практика. Харків : Основа, 2018. 224 с.
 19. Мескон М., Альберт М., Хедоурі Ф. Основи менеджменту. Київ : Основи, 2017. 672 с.
 20. Савченко В. А. Розвиток персоналу та управління компетентностями в сучасних організаціях : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2023. 312 с.
 21. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 352 с.
 22. Шаульська Л. В., Антонюк В. П. Ринок праці та розвиток людських ресурсів у період структурних змін економіки України : монографія. Київ : ДКС-Центр, 2025. 300 с.
 23. Becker G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis. 3rd ed. Chicago : University of Chicago Press, 2019. 412 p.
 24. Boxall P., Purcell J. Strategy and Human Resource Management. 4th ed. London : Palgrave Macmillan, 2020. 352 p.
 25. Goleman D. Leadership: The Power of Emotional Intelligence. Northampton : More Than Sound, 2017. 160 p.
 26. Covey S. R. The 8th Habit: From Effectiveness to Greatness. New York : Free Press, 2018. 432 p.
 27. Mintzberg H. Managing. San Francisco : Berrett-Koehler Publishers, 2018. 320 p.
 28. Senge P. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. New York

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Розвиток людських ресурсів та лідерство

: Doubleday, 2020. 464 p.

29. Torrington D., Hall L., Taylor S., Atkinson C. Human Resource Management. 11th ed. Harlow : Pearson Education, 2020. 648 p.
30. Cherep A., Adamenko M., Cherep O., Dashko I., Korolenko R., Kornukh O. The Influence of the Innovation Potential of Personnel on Strengthening Economic Security of Ukrainian Enterprises in the Post-War Period. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2023. Vol. 20. Pp. 70-79. DOI: [10.37394/23207.2023.20.8](https://doi.org/10.37394/23207.2023.20.8) URL: <https://wseas.com/journals/bae/>

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
2. Закон України «Про працю». URL : <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний вебсайт Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua>
7. Офіційний сайт Національної академії наук України. URL : <https://www.nas.gov.ua>
8. Сайт Великої Української енциклопедії. URL : <https://vue.gov.ua>
9. Сайт Запорізького національного університету. Академічна доброчесність. URL : <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12531>
10. Google Scholar : академічний пошук. URL: <https://scholar.google.com>
11. Harvard Business Review (Leadership & HR). URL : <https://hbr.org>
12. World Economic Forum – Human Capital & Leadership. URL : <https://www.weforum.org>
13. Chartered Institute of Personnel and Development (CIPD). URL : <https://www.cipd.org>
14. OECD – Skills, Human Capital and Leadership. URL : <https://www.oecd.org>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом засвоєння дисципліни. За систематичні пропуски занять та не виконання завдань без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на в системі Moodle. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

Політика академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до матеріально-технічної бази університету, виконувати графік освітнього процесу, не допускати академічної заборгованості або вчасно ліквідувати її.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час лекційних занять телефони та інші персональні гаджети не вилучаються, але необхідних перевести у беззвучний режим.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. У окремих випадках викладач надає Viber/Telegram або електронну пошту.

Визнання результатів неформальної / інформальної освіти

З даної дисципліни визнаються результати неформальної освіти згідно «Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти». <http://surl.li/evcjl>. Доступність зазначеного документа для учасників освітнього процесу забезпечується шляхом його розміщення на офіційному веб-сайті ЗНУ <http://surl.li/emvpz>.

За наявності сертифікату, свідоцтва програми тощо, про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікацій та іншого з тематики (однієї з тем з змістовного модуля) навчальної дисципліни. Залежно від кількості прослуханих годин здобутих кредитів, здобувачу може бути нараховано до 35 балів. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість додаткових балів, визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача в відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://surl.lu/hfjbya>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://surl.li/qgacqa>
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:

Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/unwzzm>

Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://surl.lu/xkxmuz>

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога Марті Ірини Вадимівни – навч. корп. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корп. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://surl.li/ivcwih>

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>